

Nr 34

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av motioner angående befrielse från arvsskatt för vissa stiftelser och sammanslutningar som är befriade från gåvoskatt.

Yrkanden

1) motionerna I: 73 av herr Gösta Jacobsson samt II: 95 av herrar Regnéll och Lothigius
att riksdagen antar följande

Förslag

till

förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt.

Härigenom förordnas att 3, 28 och 38 §§ förordningen den 6 juni 1941 om arvsskatt och gåvoskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

3 §.

Från skattskyldighet enligt denna förordning äro befriade staten;
stiftelse eller — — — rikets försvar;
stiftelse eller sammanslutning som har till huvudsakligt ändamål att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål, dock icke där ändamålet är att tillgodose medlemmar av viss eller vissa släkter;

akademi och — — — eller forskning.

Skattebefrielse enligt — — — eller sammanslutning.

28 §.

Arvs- eller — — — 6 000 kronor.

Tillfaller lott — — — ålder uppnås.

Efterlevande make — — — från skatt.

I fråga — — — tidigare tidpunkt.

Skattefri är — — — eljest 1 000 kronor.

Vid tillämpning — — — med skyldskap.

I övrigt — — — tio år.

Klass III. För testamentslott tillkommande kyrka, landsting — — — som Konungen bestämmer; stiftelse med huvudsakligt ändamål — — — landets näringsliv; registrerad understödsförening — — — 65 % av återstoden. För skattelott — — — 2 procent av återstoden.

38 §.

Från gåvoskatt — — — personer, befriade: kyrka, landsting — — — som Konungen bestämmer; stiftelse med huvudsakligt ändamål — — — landets näringsliv; registrerad understödsförening — — — angivet ändamål; folketshusförening, bygdegårdsförening — — — allmän samlingslokal. Skattebefrielse enligt — — — del därav.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1969.

2) motionerna I: 328 av herr *Lindblad* och II: 374 av fru *Nettelbrandt m. fl.*

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om förslag till ändring i förordningen om arvsskatt och gåvoskatt i syfte att från arvsskatt befria ideell stiftelse och sammanslutning, som främjar t. ex. religiösa, välgörande eller eljest allmännyttiga ändamål, samt folketshusförening, bygdegårdsförening eller annan liknande sammanslutning, som har till främsta syfte att anordna eller tillhandahålla allmän samlingslokal.

Gällande bestämmelser

Arvsskatt uttas enligt 28 § förordningen om arvsskatt och gåvoskatt (SFS 1941: 416) efter olika tariffer för fyra skilda skatteklasser. Klass I, som är den lägst beskattade gruppen, avser efterlevande make eller barn, klass II föräldrar, syskon och deras avkomlingar, klass III sådana juridiska personer, som är befriade från gåvoskatt, och klass IV andra skattskyldiga. Klass IV är den högst beskattade gruppen.

Befriad från skattskyldighet är enligt 3 § bl. a. stiftelse eller sammanslutning, som har till huvudsakligt ändamål att främja barns eller ungdoms vård och fostran eller utbildning, att främja vård av behövande ålderstigna, sjuka eller lytta eller att främja vetenskaplig undervisning eller forskning. Frihet från skatt föreligger dock ej där ändamålet är att tillgodose medlemmar av viss eller vissa släkter. Utländsk stiftelse eller sammanslutning är inte befriad från skattskyldighet.

Skattefriheten enligt 3 § avser såväl arvsskatt som gåvoskatt. Särskilda bestämmelser om skattefrihet för vissa juridiska personer vid gåva återfinns i 38 §. Befriad från gåvoskatt är, förutom de i 3 § angivna juridiska

personerna, bl. a. stiftelse med huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål. Även skattefriheten enligt 38 § är begränsad till svensk juridisk person.

Arvsskatten för samtliga de enligt 38 § från gåvoskatt befriade juridiska personerna bestäms som redan nämnts enligt klass III och är således lägre än för testamentariska förordnanden i allmänhet.

Frågornas tidigare behandling

Vid tillkomsten av 1941 års förordning var endast kronan befriad från arvsskatt, medan däremot nuvarande skattefrihet för gåva till vissa juridiska personer behållits i stort sett oförändrad alltsedan en allmän gåvoskatt infördes år 1914. Bestämmelserna om skattefrihet för vissa juridiska personer även vid arv grundades på förslag av 1938 års arvsskattekommitté (SOU 1939: 18), och kommitténs förslag antogs i det närmaste oförändrat. Förslaget var emellertid inte enhälligt. Två reservanter förordade att denna skattefrihet skulle utsträckas till att avse samtliga de juridiska personer, som var befriade från gåvoskatt. De olika ståndpunkterna behandlades utförligt i prop. 1941: 192. Departementschefen anförde bl. a. följande.

Då frågan om beskattningen av juridiska personer varit föremål för övervägande hade den frågan framkommit, om det kunde finnas någon principiell grund för skattefrihet då ett rättssubjekt främjade ett statsändamål i vidsträckt bemärkelse. Det hade emellertid visat sig att man inte kunde finna någon användbar riktlinje genom att anlägga enbart teoretiska synpunkter. Under förarbetena till 1914 års förordning om arvsskatt och skatt för gåva hade som stöd för skattefrihet för gåvor till allmännyttiga ändamål anförts, att det var i statens intresse att företag som verkade för dessa ändamål blev tillgodosedda genom frivilligt understöd, och att det med skäl kunde befaras att en beskattning skulle verka avhållande på sådana understöd. Departementschefen anförde att det var uppenbart att man vid såväl arvsbeskattningen som gåvobeskattningen alltjämt hade att utgå från dessa synpunkter och biträdde kommitténs enhälliga förslag att skattefriheten för gåvor till allmännyttiga ändamål skulle behållas. Han framhöll emellertid att han då tagit hänsyn även till att denna skattefrihet vunnit viss hävd.

Såväl majoriteten inom kommittén som reservanterna hade ansett, att skattefriheten vid arvsbeskattningen borde utsträckas till att avse också andra juridiska personer än staten. Enligt departementschefen var det svårt att förneka, att starka skäl förelåg härför. För detta talade även en jämförelse med den allmänna kommunala och statliga beskattningen.

Vid kommitténs överväganden hur långt skattefriheten borde utsträckas hade majoriteten utgått från att det väsentliga skälet för skattebefrielsen för gåvor till allmännyttiga ändamål, dvs. att en beskattning kunde minska benägenheten att genom gåvor tillgodose sådana ändamål, inte med tillnärmelsevis samma styrka gjorde sig gällande i fråga om testamentsdonationer. Till stöd för denna uppfattning hade majoriteten angivit vissa omständigheter som snarast talade för att en beskattning inte alls behövde verka avhållande på testamentsdonationer. Majoriteten begränsade därför skattefriheten till vissa särskilda fall, där allmännyttan hos det med donationen avsedda ändamålet ansetts vara av högt kvalificerad art.

Reservanterna åter uttalade att, även om en beskattning efter donators död visserligen fick antas verka mindre återhållande än en beskattning under donators livstid, skattefriheten dock otvivelaktigt skulle vara av betydelse även när det gällde testamente och att det i vart fall skulle vara betydelsefullt för den allmänna kulturella utvecklingen att genom skattefrihet uppmuntra till testamenten för allmännyttiga ändamål. Den riktiga skattepolitiken syntes därför vara att även vid arvsbeskattningen medge skattefrihet i samma utsträckning som vid gåvobeskattningen och därefter verkställa erforderlig beskärning genom inkomst- och förmögenhetsbeskattningen. Den nedgång av arvsskatten, som en sådan metod skulle föra med sig, kunde enligt reservanterna inte betraktas såsom en förlust för staten annat än på mycket kort sikt, eftersom skattefriheten avsåg att tillföra det allmänna medel som mer än väl uppvägde skatteförlusten.

Departementschefen framhöll i detta sammanhang, att det inte med någon grad av tillförlitlighet kunde bedömas i vad mån en mer omfattande skattebefrielse skulle komma att medföra den ökning av för det allmänna värdefulla, annars icke påräkneliga testamentsdonationer, som på sätt reservanterna angivit skulle motväga minskningen i skatteintäkter. Departementschefen återopade vidare uttalanden från vissa remissinstanser att reservanternas förslag var för vagt formulerat. Det stora flertalet ideella föreningar kunde rubriceras som sociala, kulturella eller eljest allmännyttiga, och för en strängare rättstillämpning blev det en mycket svår och delikat sak att på ett rättvist sätt göra en gränsdragning mellan skattepliktiga och skattefria institutioner. Det var enligt departementschefen svårt att förbigå dessa synpunkter, och detta medförde att en viss beskärning av de skattefria ändamålen blev nödvändig. Man skulle då vara inne på kommittémajoritetens metod att avväga graden av allmännyttan. Denna metod hade reservanterna ansett vara ytterst vanskligh, eftersom rangordningen de olika intressena emellan var relativ och växlande från tid till annan. Departementschefen instämde visserligen i uppfattningen att en gränsdragning måste bereda svårigheter och att det därvid inte kunde undgås att ändamål som var mer eller mindre likartade blev olika behandlade. Dessa svårigheter hade emellertid inte ansetts utgöra hinder för en gränsdragning vid den kommunala och

statliga beskattningen och kunde enligt departementschefens mening inte tillmätas avgörande betydelse.

Arvsskatteskommitténs majoritet utgick från att skattefrihet borde medges endast om garantier fanns för att testamentsdonationen uteslutande kom till användning för det avsedda ändamålet och ansåg, att tillräckliga sådana garantier fanns enligt majoritetsförslaget. Departementschefen instämde i uppfattningen att det borde finnas åtminstone vissa garantier för att donationen kom till användning för det avsedda ändamålet, om skattefrihet skulle ifrågakomma. I sammanhanget fäste departementschefen uppmärksamheten på att 1936 års skatteskommitté — som fann det uppenbart, att skattefriheten inte kunde göras så vidsträckt, att däri inrymdes allmännyttiga ändamål över huvud taget — framlagt ytterligare en synpunkt, som manade till försiktighet vid bestämmandet av skattefrihetens omfattning. Det var enligt skatteskommitténs uppfattning inte säkert att medel som donerats till stiftelser alltid kom till den bästa användningen. Även om ändamålet med en donation i och för sig kunde anses vara behjärtansvärt, så var därmed inte klart att donator valt en väg, som från allmän synpunkt var den lämpligaste. Stundom kunde donationsbestämmelserna till och med vara så avfattade, att svårigheter uppstod att finna användning för de donerade medlen. Sålunda hade en av skatteskommittén verkställd undersökning rörande Stockholms stads donationsfonder visat, att flera fonder på betydande belopp och med klart allmännyttiga ändamål inte tagits i anspråk utan under årtionden fått tillväxa genom att räntan lagts till kapitalet.

Departementschefen ansåg att skattefriheten i enlighet med kommittémajoritetens förslag borde begränsas och framhöll att han med hänsyn till den betydande minskning av skatteintäkter som förslaget medförde haft särskild anledning att tillse, att skattefriheten i varje särskilt fall kunde anses vara starkt motiverad.

Genom beslut vid 1958 års B-riksdag omlades arvsbeskattningen från arvsskatt och kvarlåtenskapsskatt till endast arvsskatt. På bevillningsutskottets hemställan i bet. 1958 B: 10 anhöll riksdagen samtidigt i skrivelse till Kungl. Maj:t om en allsidig översyn av bestämmelserna rörande arvsbeskattningen. Därefter har motionsvis upprepade utredningsyrkanden framställts angående beskattningens höjd och utformning men inte föranlett någon riksdagens åtgärd.

Vid 1963—1968 års riksdagar framställdes, med samma motivering som i de nu förevarande motionerna, motionsyrkanden i syfte att från arvsskatt befria sådana stiftelser och sammanslutningar, som nu är befriade från gåvoskatt. Enligt motionärernas mening var det inte motiverat att invänta en allmän översyn av arvsbeskattningen innan ställning togs till dessa spörsmål. Yrkandena avstyrktes av bevillningsutskottet och föranledde inte någon riksdagens åtgärd. Bevillningsutskottet anförde i bet. 1966: 11 att frågan — även om de i motionerna framförda synpunkterna i och för sig

kunde anses värda beaktande — inte var av sådan angelägenhetsgrad att en särskild utredning omedelbart borde igångsättas. I bet. 1967: 30 anförde utskottet att det i avvaktan på resultatet av en allsidig översyn av arvsbeskattningen inte var berett att ta ställning till förslag angående mer väsentliga ändringar i gällande bestämmelser. I bet. 1968: 19 återopade utskottet att den år 1958 begärda utredningen av arvsbeskattningen, som fått anstå bl. a. i avvaktan på resultatet av familjerättskommitténs utredningsarbete inom familjerättens område, tillsatts år 1967. Enligt direktiven skall kapitalskatteberedningen bl. a. överväga hur en socialt önskvärd fördelning av förmögenhetsinnehavet skall underlättas genom beskattningen och om bättre överensstämmelse kan nås i fråga om arvs- respektive gåvobeskattningen av vissa sammanslutningar. Utskottet anförde bl. a. att den pågående utredningen hade i uppdrag att pröva ifrågavarande spørsmål och erinrade om att koncentrationsutredningen i sitt betänkande SOU 1968: 7 fäst uppmärksamheten på stiftelsernas roll vid förmögenhetsfördelningen. Utskottet fann att den i samband härmed förda debatten manade till försiktighet i fråga om åtgärder som måste tolkas som ett ytterligare bekräftande av stiftelsernas skatteförmåner.

Motivering

I: 73 och II: 95

I motioner till 1963—1968 års riksdagar har yrkats att stiftelser och sammanslutningar som är befriade från gåvoskatt jämväl skulle åtnjuta befrielse från arvsskatt. Bevillningsutskottet har varje år funnit de i motionerna anförda synpunkterna värda beaktande. Utskottets majoritet har dock avslagit yrkandena med hänsyn till den utredning rörande skatt på kapital som riksdagen sedan år 1958 framställt önskemål om och som slutligen tillsattes år 1967. Då denna utredning — som antagit namnet kapitalskatteberedningen — givits ytterst komplicerade och omfattande uppgifter kommer det med stor sannolikhet att dröja avsevärd tid innan den kan presentera ett förslag.

För skattebefrielse vid gåvor krävs enligt 38 § förordningen om arvsskatt och gåvoskatt att stiftelsen eller sammanslutningen skall ha till huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförbara kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål. För att däremot stiftelse eller sammanslutning skall åtnjuta befrielse också från arvsskatt krävs en högre grad av allmännytta enligt 3 §.

Som det rikhaltiga urvalet av rättsfall rörande tillämpningen av 3, 28 och 38 §§ visar, föreligger det betydande gränsdragningsproblem. Sålunda finner man att »Stiftelse för bildande och upprätthållande av ett vilo- och rekreationshem för äldre damer av medelklassen» och »Föreningen för bi-

stånd åt lytta och vanföra i Stockholm» arvsbeskattats enligt klass III. Någon befrielse från arvsskatt har inte kunnat meddelas av högsta domstolen trots de angivna ändamålets höga allmännyttiga. Frihet från gåvoskatt skulle däremot förelegat. Det kan inte stå i överensstämmelse med god rättsuppfattning att gåva och testamentariskt förordnande till en och samma stiftelse får en skiljaktig behandling i skattehänseende.

Enligt det ursprungliga motivet till denna diskrepans skulle det finnas en skillnad i fråga om skattens inverkan på gåvo- och testamentsbenägenheten. Sålunda skulle viljan att genom förordnande i testamente understödja allmännyttiga ändamål inte befaras minska om en del av det testamentariska förordnandet togs i anspråk för skatt till staten. Denna uppfattning står dock inte i överensstämmelse med de möjligheter till skattebefrielse respektive skattelindring som erbjuds enligt 3 och 28 §§. Sålunda föreligger det dels skattefrihet för vissa allmännyttiga ändamål och dels en särskild skatteklass med lindrigare arvsbeskattning för testamentslott tillkommande stiftelse eller sammanslutning med huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål. Det kan därför icke finnas någon anledning att tillmäta ovannämnda motiv någon mera avgörande betydelse. Gåva och testamentariskt förordnande till stiftelse med allmännyttigt ändamål bör därför behandlas lika i arvs- och gåvoskattehänseende.

Enligt 3 § medges inte skattebefrielse om ändamålet är att tillgodose medlemmar av viss eller vissa släkter. Någon motsvarande inskränkning görs inte för tillämpningen av 28 och 38 §§. Således har skattelindring medgivits för släktfond där företrädesrätt stadgats för dem som härstammade från testatorns farfar eller morfar, varvid skatten beräknades enligt klass III. Då fråga har varit om rena familjestiftelser har dock skatten beräknats enligt den högsta skatteklassen, nämligen skatteklass IV. Ifall ovillkorlig skattebefrielse skulle medges för de allmännyttiga stiftelser varom är fråga i 38 § skulle detta troligtvis leda till ett omfattande missbruk. Man bör därför inte medge skattebefrielse för sådana stiftelser som tillgodoser medlemmar av viss eller vissa släkter. I de fall en släktfond fått en sådan omfattning att dess allmännyttiga ändamål klart skymmer ändamålets begränsning till viss eller vissa släkter torde skattebefrielse ändå kunna åtnjutas.

Motionärerna föreslår därför att skattebefrielse från arvsskatt och gåvoskatt skall medges för stiftelse eller sammanslutning som har till huvudsakligt ändamål att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål, dock inte där ändamålet är att tillgodose medlemmar av viss eller vissa släkter. Stadgandet i 3 § rörande barns eller ungdoms vård och fostran eller utbildning eller vård av behövande ålderstigna,

sjuka eller lytta försvinner således enligt den föreslagna lydelsen av lagrummet. I begreppet »sociala — — — ändamål» ingår dock hela det borttagna stadgandet.

I: 328 och II: 374

Åtskillnaden vid bedömningen av skattefrihet vid gåvor och testamentariska förordnanden är ej motiverad. Genom den nuvarande bristande överensstämelsen mellan beskattningsreglerna i de båda fallen blir det ofta tillfälligheter som avgör huruvida en donation beskattas eller inte. Många personer som beslutat överlämna en del av sin förmögenhet till ett allmännyttigt ändamål känner inte till de konsekvenser i skattehänseende som uppstår, då gåvor ej överlämnas under livstiden.

Det har antagits bl. a. i förarbetena till lagstiftningen, att benägenheten att under livstiden genom gåvor understödja allmännyttiga ändamål kunde befaras minska, om gåvan beskattades, men att motsvarande återhållande moment inte är lika starkt i fråga om testamentariska förordnanden. Motionärerna kan inte dela denna uppfattning.

Förslagen om befrielse från arvsskatt för här åsyftade stiftelser och sammanslutningar har under riksdagsbehandlingen aldrig mött något större motstånd men dock avslagits med motiveringen, att en utredning av frågan borde ske i samband med en allsidig översyn av hela arvsskatteområdet. En stark minoritet har dock menat att frågan bort kunnat lösas fristående från denna översyn.

Utskottet har under åren 1963—1966 ansett de anförda synpunkterna i och för sig beaktansvärda men att de inte var av sådan angelägenhetsgrad att en särskild utredning omedelbart borde tillsättas.

I sitt utlåtande 1968 hemställde bevillningsutskottet, att motionen måtte avslås och motiverade detta med att en utredning — kapitalskatteberedningen — tillsatts i juni 1967 med uppgift bl. a. att överväga om bättre överensstämmelse kan nås mellan arvs- och gåvobeskattningen i fråga om vissa sammanslutningar. En förändring av stiftelsernas skatteförmåner skulle, heter det, binda utredningen och därigenom ändra förutsättningarna för dess arbete.

Med tanke på de ytterst komplicerade och mycket omfattande uppgifter som kapitalskatteberedningen har fått kommer det med stor sannolikhet att dröja avsevärd tid innan ett förslag på basis av detta nyligen givna utredningsuppdrag kan föreläggas riksdagen. Utredningens arbete försvåras av att uppdraget avser både svåröverskådliga tekniska och administrativa frågor och problem som kan förväntas i vissa avseenden vara politiskt kontroversiella. Denna utredning kan därför enligt motionärernas uppfattning inte åberopas som skäl mot att nu med snar verkan befria vissa stiftelser och sammanslutningar, som är befriade från gåvoskatt, även från arvsskatt. Något omfattande utredningsarbete krävs inte, då frågan ej är tekniskt och administrativt svårlöst.

Utskottet

Stiftelse eller sammanslutning, som har till huvudsakligt ändamål att främja barns eller ungdoms vård och fostran eller utbildning, att främja vård av behövande ålderstigna, sjuka eller lytta eller att främja vetenskaplig undervisning eller forskning, är befriad från både arvsskatt och gåvoskatt. Andra stiftelser och sammanslutningar är inte befriade från arvsskatt men däremot från gåvoskatt, om deras ändamål huvudsakligen är att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål. Arvsskatten utgår i dessa fall enligt skatteklass III och är lägre än för testamentariska förordnanden i allmänhet.

I motionerna I: 73 och II: 95 yrkar motionärerna lagstiftning av innebörd att flertalet av de stiftelser, som nu är befriade endast från gåvoskatt, också skall befrias från arvsskatt. I motionerna I: 328 och II: 374 framställs ett yrkande om skrivelse till Kungl. Maj:t av samma innebörd. Motionärerna anför att direktiven för kapitalskatteberedningen är vittomfattande, vilket tyder på att utredningen kommer att ta avsevärd tid. Motionärerna anser att gåva och arv, som tillfaller en och samma stiftelse, inte bör behandlas olika i skattehänseende och att en ändring av gällande bestämmelser bör komma till stånd snarast.

Under senare år har bevillningsutskottet upprepade gånger behandlat motionsyrkanden om olika ändringar rörande arvsbeskattningen. Utskottet har emellertid med hänvisning till den planerade och sedan år 1967 pågående utredningen inom ifrågavarande område avstyrkt motionerna.

Vid föregående års riksdag erinrade utskottet om att koncentrationsutredningen fäst uppmärksamheten på stiftelsernas roll vid förmögenhetsfördelningen (SOU 1968: 7) och fann att den i samband härmed förda debatten manade till försiktighet i fråga om åtgärder som måste tolkas som ett ytterligare bekräftande av stiftelsernas skatteförmåner. Sådana åtgärder skulle utan tvivel också binda utredningen angående arvsbeskattningen och ändra förutsättningarna för dess arbete. I direktiven för kapitalskatteberedningen anges bl. a. att en central uppgift är att klarlägga ändringarna i förmögenhetstillväxt och förmögenhetsfördelning och att beredningen bör överväga om bättre överensstämmelse kan nås mellan arvs- och gåvobeskattningen i fråga om vissa sammanslutningar. — Enligt vad utskottet inhämtat kommer beredningen att framlägga sitt betänkande under år 1970.

Till stöd för yrkandena i motionerna har inte åberopats några omständigheter som bör föranleda ändrat bedömande. Utskottet avstyrker således bifall till motionerna.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår

- 1) motionerna I: 73 och II: 95
- 2) motionerna I: 328 och II: 374.

Stockholm den 17 april 1969

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande

från första kammaren: herrar John Ericsson (s), Yngve Nilsson (m), Sundin (cp), Wärnberg (s), Tage Johansson* (s), Gösta Jacobsson (m), Paul Jansson (s), Annerås (fp), Ove Karlsson (s) och Levin (fp); samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås (m), Brandt (s), Engkvist (s), fruar Holmqvist* (s), Nettelbrandt (fp), herrar Kristenson (s), Josefsson i Halmstad (s), Andersson i Södertälje (s), Börjesson i Falköping (cp) och Josefson i Arrie (cp).

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Yngve Nilsson* (m), *Sundin* (cp), *Gösta Jacobsson* (m), *Annerås* (fp), *Levin* (fp), *Magnusson* i Borås (m), fru *Nettelbrandt* (fp), herrar *Börjesson* i Falköping (cp) och *Josefson* i Arrie (cp), vilka
dels anfört följande:

I de likalydande motionerna I: 73 och II: 95 samt I: 328 och II: 374 anser motionärerna att flertalet av de stiftelser, som nu är befriade från gåvoskatt, också skall befrias från arvsskatt. Vi delar motionärernas uppfattning att det är både rimligt och angeläget att skyndsamt medge skattefrihet för testamentariska förordnanden till ideella stiftelser och sammanslutningar som främjar t. ex. religiösa, välgörande eller eljest allmännyttiga ändamål. Gåvor till stiftelser med samma ändamål är skattefria. Vi finner även att skäl talar för ett likartat betraktelsesätt i fråga om folketshusförening, bygdegårdsförening eller annan liknande sammanslutning, som har till främsta syfte att anordna eller tillhandahålla allmän samlingslokal. Också den typen av sammanslutning är enligt gällande bestämmelser befriad från gåvoskatt men ej från arvsskatt.

Genom den bristande överensstämelsen mellan beskattningsreglerna i de båda fallen blir det, vilket motionärerna framhåller, ofta rena tillfälligheter som avgör huruvida en donation blir föremål för beskattning eller inte. Många personer som har bestämt sig för att överlämna en del av sin förmögenhet till ett allmännyttigt ändamål känner ej till skattekonsekvenserna av att detta ej sker under livstiden.

Fjolårets motioner i detta ärende avvisades av utskottet med hänvisning till kapitalskatteberedningen, tillsatt i juni 1967 med uppgift att överse förmogenhets- samt arvs- och gåvobeskattningen. Kapitalskatteberedningen har som motionärerna påvisar fått ett mycket omfattande utredningsuppdrag. Utredningens arbete försvåras av att uppdraget avser både svåröverskådliga tekniska och administrativa frågor och problem, som dessutom kan förväntas i vissa fall vara politiskt kontroversiella.

Den arvskattebefrielse, som vi här aktualiserar, är ej svår att tekniskt lösa och medför ej särskilda administrativa komplikationer. Det finns därför enligt vår mening ingen anledning att invänta resultatet av kapitalskatteberedningens arbete innan riksdagen tar ställning i sakfrågan. Vi anser därför att förslag bör föreläggas nästa års riksdag.

dels hemställt

att riksdagen med anledning av motionerna I: 73 och II: 95 samt I: 328 och II: 374 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om förslag till nästa års riksdag angående ändring av förordningen om arvsskatt och gåvoskatt i syfte att från arvsskatt befria ideell stiftelse och sammanslutning som främjar t. ex. religiösa, välgörande eller eljest allmännyttiga ändamål samt folketshusförening, bygdegårdsförening eller annan liknande sammanslutning som har till främsta syfte att anordna eller tillhandahålla allmän samlingslokal.